

Valo, Valtakunnallinen liikunta- ja urheiluorganisaatio ry:n lausunto valtiovarainministeriölle koskien hallituksen esitystä eduskunnalle kuntalaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Valo lausuu otsikkoasiassa seuraavaa:

Valo katsoo, että kokonaisuutena esitys luo parempia mahdollisuuksia liikunnan aseman parantamiseen kunnassa muun muassa antamalla kuntalaisille uusia mahdollisuuksia osallistua toimintaan sekä tuomalla kokonaisvaltaisemman otteen kunnan toiminnan ohjaamiseen. Kunnan tekemät päätökset voivat joko edistää tai heikentää liikuntamahdollisuuksia ja siten kuntalaisten hyvinvointia.

Liikunnan edistäminen ja liikuntamahdollisuuksien luominen kuuluvat kunnan perustehtäviin. Kunnan tehtävät liikuntatoimen alueella on määritelty liikuntalaissa, jota ollaan uudistamassa. Eduskunnan käsittelyyn syksyllä tulevan liikuntalakiesityksen mukaan kunnan tehtävänä on luoda edellytyksiä paikallistasolla kunnan asukkaiden liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen, tukemalla kansalais- ja seuratoimintaa, rakentamalla ja ylläpitämällä liikunta-paikkoja sekä kehittämällä kuntien välistä ja alueellista yhteistyötä. Kunnan tulee kuulla asukkaitaan liikuntaa koskevista keskeisistä päätöksistä sekä osana terveyden ja hyvinvoinnin kehittämistä arvioida kunnan asukkaiden liikunta-aktiivisuutta. Liikunnan edistäminen tulee tapahtua kunnassa eri toimialojen yhteistyönä.

Liikuntalain perusteluissa korostetaan kuntatasolla tarvittavaa poikkihallinnollista lähestymistapaa liikunnan edistämiseen. Jos liikunnan edistäminen on yksinomaan kunnan liikunta- tai vapaa-aikatoimen vastuulla, saattavat tulokset jäädä heikoiksi. Liikunta on keskeinen hyvinvointia lisäävä ja terveysongelmia ennaltaehkäisevä sekä niiden hoitoa ja kuntoutusta edistävä tekijä. Luontevaa onkin, että luodaan toimiva palveluketju liikunta- ja soite-palveluiden välille.

Liikunnan edellytyksiin vaikutetaan myös muiden toimialojen ratkaisulla. Kunnissa tulee luoda nykyistä parempia malleja hallinnollisesti läpileikkaavien toimintojen kehittämiseksi (esim. liikunnallista elämäntapaa tukeva yhdyskuntasuunnittelu).

Ehdotus kunnan strategisen suunnittelun kokoamisesta yhteen asiakirjaan valtuustolle ohjausvälineeksi johtanee aiempaa parempaan poikkihallinnolliseen työhön, mikäli strategia-prosessit tarkastelevat kunnan toimialoja laajasti.

Valon käsityksen mukaan niin kuntastrategian laadinnassa, kuin kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksien kehittämisessäkin tulisi pakollisena ottaa huomioon kokonaisvaltainen kansalaisjärjestönäkökulma. Monissa kunnissa on erinomaisia kokemuksia seuraparlamenteista liikuntatoimen apuna päätöksenteon valmistelussa. Valo pitää hyvänä nuorisovaltuustojen perustamista. Lisäksi vammaisneuvostojen säätäminen myös pakolliseksi neuvoa antaviksi kunnallisiksi elimiksi olisi omiaan edistämään erityisryhmien liikuntaa. Kunnallinen kansalaisjärjestöjen neuvottelukunta olisi kuitenkin laaja-alaisempi foorumi vahvistamaan kansalaisjärjestöjen asemaa.

Kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksien parantaminen ja osallistaminen kunnan toimintaan voi oikein ja aktiivisesti käytettynä parantaa liikunnan toimintaedellytyksiä. Kunnan investointien esimerkiksi liikunnan infrastruktuuriin tulee ensisijaisesti lähteä kuntalaisten tarpeista. Nykyisessä kuntarakenteessa tarvitaan lisäksi kuntarajat ylittävää yhteistyötä infrastruktuurin rakentamisessa ja käyttövuoropoliitikassa, jotta resurssit käytetään kuntalaisia eniten hyödyttävällä ja liikuntaa eniten lisäävällä tavalla.

Liikuntalakiesityksen perusteluissa ja varsinaisessa lakitekstissä todetaan, että kunta ei toimi kilpailluilla markkinoilla silloin kun se toteuttaa liikuntalaissa sille määritellyjä tehtäviä. Tällöin kunnalla ei ole toiminnan yhtiöittämisvelvoitetta. Sama on todettu yleisesti kuntalain 127 §:ssä.

Esitys rajoittaa kuntien mahdollisuutta myöntää riskipitoisia takauksia yrityksille, jotka toimivat kilpailutilanteessa markkinoilla. Kunta voisi taata velan ainoastaan silloin, jos yritys kuuluu kuntakonserniin tai on kokonaan kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä omistuksessa ja määräysvallassa. Valo pitää myönteisenä, että takaus voidaan kuitenkin myöntää, jos kyseessä on liikuntatoiminta.

Helsingissä 26.8. 2014

Teemu Japisson

pääsihteeri

Valo